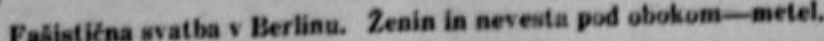

Mellonova kompanija obtožen
Philadelphia, Pa. — Gulf O
Co., ki je pod kontrolo Mellon
ve dinastije, je bila te dni obt
žena kršenja več določb pravi
nika oljne industrije, med tem
določbe glede delovnih ur dela
cev, ki so uposleni v njene
podjetju v Girard Pointu. Al
bodo uradniki družbe spozna
krivim, bodo morali plačati gl
bo tisoč dolarjev ali presede
šest mesecev v zaporu ali obo

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit Society

Naročnina: za Zdravne drave (laven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cincin \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za tujostvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincin \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Kopirali se ne vržejo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Nalov za var, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2617-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Domač drobiž

Zlata poroka v starem kraju

Waukegan, Ill.—Jennie Miller, članica društva št. 119 SNPJ, je prejela iz starega kraja veselo vest, da sta njen oče in mati, Franc in Franciška Jurca, slavila zlato poroko v vasi Opale pri Žirih. Oče je star 76 in mati 73 let.

Nov grob

Cleveland. — Umrila je Mary Bambič, stara 15 let in rojena na Igu pri Ljubljani. Zapuščica mater, ki je vdova, šest bratov in dve sestre.

Se nekaj o ponesrečenem Stuklju

Calumet, Mich.—Pokojni Edward Stukelj, ki se je pred kratkim ubil pri avtni nesreči, je nekaj let s svojimi starši vred bival v Chicagu. V družini je bilo 10 otrok. Ponesrečenec, ki je bil star 24 let, je zapustil pet bratov in štiri sestre.

Bolniki v Penni

Strabane, Pa. — John Progar, predsednik društva št. 138 SNPJ, je že več mesecev bolan na želodcu. Zdjaj je šel po nasvetu zdravnika za en teden v General hospital v Canonsburgu, da mu preiščejo želodec. Anton Lustrak je bil zadnje dni operiran na vnetem slepiču v bolnišnici Mercy v Pittsburghu. Joseph Koklich se je v tovarni poškodoval in tudi on se nahaja v bolnišnici. Oba slednja sta tudi člana društva št. 138 SNPJ.

Se en nov grob

Cleveland. — Zadnjo nedeljo je umrl Anton Volk, star 54 let in doma iz Zafare pri Žužemberku. V Ameriki je bil 20 let in zapušča mnogo sorodnikov.

ATENTAT NA ALEKSANDRA V MARSEILLESU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

legoval. Na levi roki je imel tetovirano znamenje: mrtvaško glavo s kostmi in črki, ki pomenita "Svoboda ali smrt". To je znak macedonskih Komitašev. Star je bil 35 let.

Francoska policija je dva tedna pred prihodom kralja dobila iz Jugoslavije slike in opise okrog 200 sumljivih oseb, ki se nahajajo v Franciji. Nobene teh oseb ni policija opazila v Marseillesu. Dali je bil Coleman sam ali le orodje kakšne organizacije, ni še znano.

Umor je povzročil silno razburjenje v Franciji. Vsa javnost je poparjena in časopisje kritizira francosko policijo, ki je tako slabo čuvala gosta. Minister notranjih zadev, ki ima policijo v svojem področju, je sinoči podal ostavko, toda premier Doumergue je ni hotel sprejeti. Francoska vlada je sinoči oklicala javno žalovanje.

Jugoslovanska kraljica Marija ni potovala z Aleksandrom na bojni ladji v Francijo in to ji je vsekakor rešilo življenje. Zbala se je morske bolezn in vzela je ekspressni vlak Simpon, ki jo je sinoči pripeljal na Francosko. Čim je zvedela za atentat, se je odpeljala s posebnim vlakom v Marseilles.

Truplo kralja Aleksandra bodo poslali nazaj v Jugoslavijo na križarji Dubrovnik, s katero je priplul v svojo smrt.

19 milijonov brezposelnih

Zeneva. — Dasi se je število brezposelnih znižalo za tri milijone v letu, ki se je končalo v mesecu avgustu, je še vedno na svetu 19 milijonov delavcev, ki predstavljajo 75.000.000 prebivalcev, brez dela.

Te številke je te dni objavil Mednarodni urad dela v Zenevi.

Glasovi iz naselbin

Zanimive besedice iz raznih krajev

Delavske aktivnosti v Clevelandu

Cleveland. — V sredo 17. oktobra bo govoril v Metal Trades halli, 1001 Walnut st., svetovno znani socialistični pisatelj in briljanten govornik Fred Henderson. Predmet njegovega govora bo: "Kako Angleži gledajo na new deal".

Fred Henderson je bivši delavski poslanec v angleškem parlamentu. V londonskem šolskem svetu je odbornik že nad trideset let. Knjige, ki jih je on pisal, splošno rabijo v učnih tečajih za spoznavanje socializma.

Vsak posamezen član soc. stranke, kakor tudi drugi, katerim je na tem, da si pridobije znanje, bi moral posetiti Hendersonovo predavanje. Tolmačil bo: "Kako bo socializem odpravil brezposelnost, kako bodo urejene razmere pod socializmom, da bo vladalo blagostanje za tiste, ki delajo. Ali vodi "new deal" v socializem? Ali je "new deal" nova korporacija kapitalizma, itd.

Vsa ta za današnje čase zanimiva vprašanja bo Fred Henderson v razumljivih besedah razložil. Na koncu njegovega govora boste na jasnem, kaj imate pričakovati od današnje ga sistema in kaj je vaša naloga v bodoče. Apeliram na vse tiste, ki niso še popolnoma zaspali, da pridejo v sredo večer 17. okt. ob 8. uri v Metal Trades dvorano na 1001 Walnut ave., ki se nahaja od E. 9th in Superior prvi blok proti Euclidu.

Vstopnice v predprodaji imajo člani soc. stranke. Dobile se bodo pa tudi na večer shoda pri blagajni. Pridite!

Naš klub brezposelnih dobro napreduje. Na zadnji seji 2. okt. je pristopilo nadaljnjih 37 članov. V teku enega meseca, odkar smo klub organizirali, že šteje 117 članov. Na zadnji seji se je sklenilo in izvolilo zadevni odbor, da se organizira postojanko po okrožjih. Kot so: West Side, Newburgh in Collinwood. Kdaj se bodo vršili sestanki, bo označeni odbor pravočasno naznanil. Vi pa, ki si želite izboljšati svoj položaj, pridite in postanite člani te organizacije. Prihodnja seja centralnega kluba na St. Clairju se bo vršila 30. oktobra ob 2. popoldne v S. N. D.

Lokalna volilna kampanja socialistične stranke je že v teku, v več krajih mesta se že vršijo kampanjski shodi, kdaj se bo vršil v naši naselbini, bo pravočasno naznanjeno. Kot so poročali časopisi, ne bodo kandidati soc. stranke v državne urade na listi, pač pa bodo na listi soc. kandidatje v našem okraju Cuyahoga za državne poslance, senatorje in tako dalje. Za governorja socialističnega kandidata bomo pvpisovali ime: John Sommerlatte.

Socialisti in simpatičarji! Sedaj je čas, da povsod agitiramo za naše delavske kandidate! Zavrzite brezbržnost in malomarnost in stopite aktivno na plan v delavsko bojno vrsto! Če si ne bomo sami pomagali, drugi nam ne bodo, kajti bridke izkušnje nas tako učijo!

Louis Zorko.

Delavski boji in drugo

Milwaukee, Wis. — Ker imajo "nestrankarji" v mestnem svetu, kakor znano, še vedno dva glasova večine, so prodrli s predlogom, da se komunistom prepove prirejanje javne shode v Red Arrow parku. Ta mali park se nahaja v sredini mesta, na Wisconsin ave. Poklonjen je bil ta park 32. diviziji ameriške armade, ki se je udeležila svetovne vojne. Ze več let se vrše v tem parku komunistični javni shodi, toda zadnje mesece je kapitalistično časopisje začelo hujskati proti "ruskim agitatorjem", proti sovražnikom "naše velike demokracije", posebno pa ameriške ustave. Na to so se v javnih pismih v teh časopisih začeli oglašati razni patrioti iz krogov ljudi, kateri ne vidijo, ali pa nočejo videti, da se nahajajo med največjimi ameriški patrioti, to je med takozvanimi patentiranimi patrioti, baš največji kršilci ameriške ustave, ker oni so s svojim ropar-

skim sistemom povzročili sedanje, neznosne razmere.

Položaj je postal nevaren; bilo se je bati, da bodo zbrani komunisti in drugi, ki se slučajno udeležujejo teh shodov, nekoga dne napadeni po tolpi kakih ultra patriotov. Pa se je oglašil delavski dnevnik Milwaukee Leader ter opozoril na nevarnost, obenem pa gospode okrog kapitalističnih dnevnikov opozoril na dejstvo, da baš ameriška ustava jamči vsem državljanom pravico zborovanja in pravico govora. Župan Hoan je sklep mestnega sveta vetiral ter ga vrnil z ostro kritiko. Pri ponovnem glasovanju, da se županov veto ovrže, je bil predlog poražen, ker brez socialističnih glasov niso nestrankarji mogli dobiti za to potrebne tričetrtinske večine.

Komunisti, kateri se baš sedaj ogrevajo za enotno fronto, so imeli priložnost spoznati iskrenost socialistov, kadar gre za delavske pravice in za principe svobode. Dobili pa so potom glasovanja "nestrankarjev" v mestnem svetu tudi zasluženo zahvalo, ker baš oni, to je komunisti, so s svojim rovarjenjem predvsem pripomogli, da so nestrankarji dobili pri zadnjih volitvah dva aldermana več ko socialisti, izmed katerih je bilo par kandidatov poraženih s komaj par sto glasov večine na nasprotni strani.

Pekarski delavci pri veliki Jacer Backing Co. so se po dvameščnem boju vrnili na delo; izvojevali so popolno zmago s priznanjem unije.

Stavka pri Geuder-Peashke & Frey Co., kjer izdelujejo emalirano pločevinasto posodo, se še nadaljuje. Družbi je v največji sili prišel na pomoč demokratiški šerif Shinners, kateri je dal na razpolago svoje deputije, da so spravili velika nujna naročila v zaboje in na tovarne vlake. Ker je imela družba velike zaloge blaga na rokah, je sedaj v položaju, da zalaga svoje odjemalce točno iz skladišč v drugih krajih, kamor so šerifovi deputiji pomagali spraviti vse zaloge. In ta šerif je bil izvoljen tudi s pomočjo teh stavkajočih delavcev — sedaj jim je plačal za njih nevednost. Sicer pa se bližajo druge volitve in socialist Benson, prejšnji šerif, ponovno kandidira za ta urad. Temu kandidatu pa predbacivajo časopisi in tudi nasprotni kandidati, da je bil pristranski in ni vršil svoje dolžnosti pri zaščiti privatne lastnine. Pri nekaterih stavkah v bližini mesta je namreč poslal svoje deputije, da ščitijo stavkarje pred pobojniki, katere so družbe naročile iz Chicaga.

Delavci tukajšnje Greenbaum Tanning Co. so končno odločno nastopili proti neznosnim razmeram, ki so vladale pri tej

družbi. Tvrdba lastuje dve tovarni, eno na južni, drugo pa na skrajni severni strani mesta, kjer je stavka začela. Kasneje so se stavkarjem pridružili, kakor se sliši, vsaj deloma tudi delavci druge tovarne, kjer so vladale nekoliko boljše razmere.

Družba je boj takorekoč provocirala. Ko je potom vohunov spoznala imena onih delavcev, ki so se prvi organizirali, jih je takoj odslavila; teh je bilo okrog 60, katerim pa se je pridružilo takoj še kakih 40 mož. Začeli so s piketiranjem in v par dneh se jim je posrečilo dobiti v svoje vrste še ostale delavce, da je stavka sedaj stoodstotna.

Skoro neverjetno je, kako silno slabe razmere so vladale pri tej družbi, posebno v tovarni na severni strani. Delavcem takorekoč ni preostajalo drugega kot odločen boj. Plače so bile nesramno nizke; v mnogih slučajih celo zelo nižje kot od vlade določena lestvica, to je 16. dol. na teden. Postopalo se je z delavci kot s sužnji, poleg tega pa je vladal v tovarni praveci teror vsled številnih ovaduhov, ki so pazili na vsako kretnjo delavcev.

Med stavkarji je precejšnje število Jugoslovancev, posebno naših rojakov, kateri pa se drže hrabro in smelo vztrajati do popolne zmage.

Ker pa se obenem bliža dan volitev je pač potrebno pri vsaki priliki vzpodbujati delavce, da bi ostali zvesti svojemu razredu tudi na volilni dan, oziroma, da bi bili ta dan še posebno zvesti delavskim principom. Naj nikdo izmed slovenskih stavkarjem in drugih delavcev ne pozabi, da je nesmiselno voditi boj proti kapitalizmu za časa stavk, na volilni dan pa glasovati za te svoje največje sovražnike ter jim dati v roke moč, za kasnejše zatiranje baš tistih, s katerih pomočjo so bili izvoljeni. Naj naši volilci tudi ne pozabijo na naša slovenska kandidata, za državno postavodajo, sodruga Puncerja in Sostariča.

Vsem sodrugom, sodruginjam in prijateljem, kateri so mi priredili tako lepo presenečenje na mojem domu in mi na tako iskren način izkazali svojo naklonjenost in prijateljstvo, izrekam mojo najsrčnejšo zahvalo. Za ta iskreni izraz resnične prijateljstva in sodružne ljubezni jim bom ostal hvaležen za vedno, ter po svojih skromnih močeh vsikdar in povsod upoštevati njih lepe, vzpodbujevalne besede.

Fr. Novak, 16.

Naši dve prireditvi

Pittsburgh, Pa. — "Jesen je tu, na vrtu, v travi, podleske cvete nevesel..." Tako pravi pesnik. Cvetje umira, listje odpada, prvi mraz prihaja v deželo, mi pa ugibamo, kaj in kako bi vse priredili v slov. domovih, da bi nam prijetneje minila jesen in pozneje tudi zima.

Prav lepo in pomembno prire-

Čikaška razstava: Marie Martinec, polnokrvna Indijanka iz Nove Mehike.

ditev bomo imeli na 27. okt., ko bo naše društvo št. 118 SNPJ obhajalo svojo srebrno obletnico. Upam, da po možnosti bo vsak član, članica in tudi znanci in prijatelji posetili naš banket s plesom. Srebrni jubilej ni vsako leto! 25 let. Dolga in trudopolna leta. Zato moramo ta dan proslaviti z veliko udeležbo in slavnostjo.

Na 12. okt. bo dramsko, pevsko in gosp. društvo uprizorilo dvodejanko "Pogodba", burka s petjem. Pri tej komediji se bo vsak lahko prav iz srca nasmej in tudi drgetal od strahu, ker se bo sam peklensček prikazal kmetu Gašperonu, ko bo kopal zaklad. Vsi rojaki in rojakinje ste vabljeni, da se udeležite predstave. Po predstavi bo ples in prosta domača zabava. Ples po znani radio-godbi — Al Marouce in orkester — tako da se bo lahko vsak, star in mlad zavrtel. Za pijačo in prigrizke pa jamčijo naši "kelnarji" in kuharice. Zabavali se bomo lahko tako dolgo, "da se bo del dal" — Pridite! Vstopnina samo 25 centov za osebo. Na svidenje na 57. cesti in Butler ob 7.30 zvečer na 12. okt. — in tudi na 27. oktobra! Mary Skerlong, 118.

"Rdeče rože" v Collinwoodu

Collinwood, O. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" uprizori podučno socialno dramo "Rdeče rože" v nedeljo 14. okt. na odru Slov. del. doma na Waterloo rd. ob 3. popoldne. Ta zanimiva delavska drama je došla iz starega kraja šele pred kratkim časom, katero je preskrbelja Prosvetna matica JSZ in bo zopet nekaj novega, predvsem pa nekaj dobrega za naše slovenske odre v Ameriki.

Dve društvi sta takoj segli po nji in jo določili za svojo otvoritveno predstavo. Je priporočljiva slehernemu društvu, da jo uprizori, kajti vsebina te drame je tako dobra in realna, da bo čutil spoštovanje do iste sleherni opazovalec. Zato naj mi bo dovoljeno, da cleveland-ske Slovence resno opozorim, da se poslužite prilike, ko jo predstavijo prihodnjo nedeljo dramsko društvo "Anton Verovšek" v Slov. del. domu na Waterloo rd.

S to dramo otvarja dramsko društvo "Verovšek" svojo enajsto sezono. Scenarijo se je za to uprizoritev zopet prenovilo, da jo bo možno predstaviti čim naravnost. V igri nastopi 30 igralcev in lahko se zanesemo, da bodo dobro izvršili svoje vloge. — Med dejanji nastopijo poznani Vadalovi sinovi in hčerka. Zato pomnite, da pričetek igre bo ob 3. popoldne. Takoj po igri se prične ples in prosta zabava. Na željo se bo servirala tudi večerja. Za ples igra Kristofova godba. Na svidenje! Louis Kaferle.

Otvoritev jesenske sezone

Pittsburgh, Pa. — Jesen je tu in z njo sezona raznih prireditvev. Letošnja sezona obeta biti ena najbolj bogatih, ako lahko sklepamo po predpripravah, ki so zdaj v teku. Prva prireditev se vrši dne 12. oktobra zvečer, ki jo priredi dramski odsek s sodelovanjem pevskega in gospodinjskega odseka v korist Slov. doma.

Na 12. oktobra ob 8. uri zvečer uprizori jako zanimivo igro "Pogodba", burka v dveh dejanjih. Ta igra je bila odigrana po vseh večjih naselbinah v Ameriki, ter je bila vedno tudi dobro obiskana od strani občinstva. V današnjih časih so šaljive predstave bolj potrebne, ker drame so že tako same na programu vsakdanjega življenja preveč pogosto, da bi imeli nemoten užitek. Toda kljub temu ne smemo obupati. Vztrajnost in zavednost, kakor trdijo ljudje, je najbolj važen faktor povsod, tako

tudi mi pričakujemo v tudi di boljših časov. Temu imamo tudi pri nas ne bo mogoče zanimalo tud Odkar imamo preveč časa na razpolago, se namamo in skrbimo za naš razvoj, katerega smstokrat popolnoma opusgoče radi tega, ker smo zaposleni.

Vsi dobro vemo o potrebnega delovanja najsiho To je uvidel tudi odbor ma spomladi in namigntrebi raznih odsekov pki bi složno delovali zdek Slov. doma, ki je večjih podjetij v naš. Temu klicu so se odzdijski, dramatični in pseki, ki so v kratkem ča ga obstanka storili veliga v tem pogledu. Ti trki so zopet pridno na de dočo sezono in apeliramno, da nam greste na posebno pa tista društv članstvo, ki imajo še terese pri Slov. domu. storimo in se podamo d delovanje, ni dvoma, d kratkem času beležili speke, od katerih bomo dobiček na en ali drugo Zanimanje za prired 12. oktobra je dosedaj veseljivo. Nad 300 vs že razprodanih, kakor prodajalci in društva, je poverjena ta naloga zanimanje se bo po na kazalo šele 12. oktobra ste tudi navzoči pri ig lahko malo razveselite, ples in prosta domača Za ples bo igral naš slov metnik in radio igralce ravec in njegov orkester

Publiciski

Konferenca in kon

No. Chicago, Ill. — Jes zimska sezona naših p se je že pričela. Dne bra se vrši v SND ko Prosvetne matice JSZ ključku iste pa velik z zanimivimi pevskeimi in ličnimi točkami. Kdo pri programu, o tem je večinoma poročano. D gram boljši, nam je s West Allisa priskočil s svojimi hčerkami, J Kaučič pa nastopi s petjem, kar bo pač nek ga za naš oder.

Ne zamudite te prilike pridite od blizu in da da bomo imeli veliko u nedeljo dne 14. oktobra dne v Slovenskem dom pričan sem, da ne bo žal tistih 25 krajcarjev nine za tako bogat prorožejne in lačne bo dobro ljeno. Na svidenje v 2.30 popoldne! P.

Poročilo o jamski raz

Kemmerer, Wyo. — R plina, ki se je pripetila zonu, Wyo., 3. oktobra dopoldne, je zahtevala vi. Ubit je bil Joe Nag Madžar, in Paddy O'S Resno obžgani od plin deči: Fred Schlicker, B strelov, Frank Elvis, B in J. Mryanchi, Japonce težko poškodovani in m teri podleže prizadetim nam.

Lahko obžgani so: J ter, delovodja, Joe Mex Košak, edini Slovenec JSKJ, Henry Harmony, Hale, Pete Gonzala in ley. Sreča v nesreči j razstrelba ni razširila rovu, ampak se je lokaliz južni 5. hodnik (entry), delalo teh 13 ponesreče. Kakor je ugotovil rovski inspektor, se je pripetila pri vrtanju električnim svetlom, je bil poln plina. Tor je bil poln plina. Tor marnost delavcev, še ved marnost pa od strani p kopne družbe, ker se n za varnostne naprave.

Anton Tratar

Vinska trgatev v Str Canonsburg, Pa. — društvo "Jirija" priredi to večer dne 13. oktobra trgatev in "harvest da Strabanu, Pa. Ker se smo imeli slične zabave naselbini, se je Jirija da jo priredi. Ujudo bijo vai rojaki in rojak se udeležijo naše trgateve bo splošno za stare de; godba bo izvršena p Joseph Zupa tudi.

Tekstilni magnat George Sloan (na levi), ki je kriv, da je na tisoče tekstilnih stavkarjev še vedno brez dela. Sloan je predsednik tekstilnega trusta.

Vesti s Primorskega

Zpet številne aretacije

Trst, 17. septembra 1934. — Po dveh mesecih smo ponovno doživeli aretacije, da je bila aretirana koroška skupina fantov, med katerimi so bili znani Pertot, Pertot Albin, Doria Anton, Pertot Jozip in Jordan Martinš. Poročajo iz Nabrežine, ni bil nobeden izpuščen iz zaporov, vsi pridržani. Točno število aretiranih v tistem času pa nam ni znano. Kot smo poročali, jih niso aretirali vseh, ampak skoraj vsakega, ki je bil v večjih časovnih prelozih. Tudi nihče ne ve kakšne so jim naprtili. Vse se pa sumi, da so jih obdržali zaradi antifašizma in delovanja italijanske nacije, kakor je bilo slučajnih navada. Pred tremi tedni je policijska zahtevala od vojaških oblasti, da ji predajo Stanislava, starega 21 let, ki je bil poslan, da odsluži vojaški rok v Italiji. Med tem časom je bil pri vojakih, so policijske oblasti izsledile, da je omenjeni Caharija zaradi omenjenih aretiranih. Vojne oblasti so tržiški kvesturam in tako je moral Stanislav Caharija sledi vojaško sukla v Nabrežini so nadzorništvo nad usodo svojega sina. Dalje se širijo vesti, da je policija v zadnjem času aretirala tudi nove številne aretacije tako v Nabrežini, kakor v okolici (Sivno, Šempolaj itd.). Kljub temu ne moremo dobiti točnih podatkov o aretiranih v podrobnostih teh aretacij. Gotovo je to, da so izvršile nove aretacije na podlagi, ki so jih izvršili meseca avgusta. Ni izključeno pa, da niso izvršile številne aretacije v Nabrežini in okolici v kakšni zvezi s Trstom in Trstom, o katerih smo poročali. Italijanska policija dela neumorno na tem in vseh zvez in sledov. Vse aretacije o prejšnjih in sedanjih aretacijah nam zopet verno kažejo, da so psihološki živili fašisti. Povsod vidi samo nevarnost svoj obstoj in zato se ga je manj manj aretacije, konfiskacije, policijskih nadzorov in aretacij. Sad tega bo gotovo "monstre" proces pravega italijanskega kova.

leto dni v preiskovalnem zaporu

Kavčevci, septembra 1934. — Bil je leto v septembru je bil aretiran Ivančič Franc, star 28 let, iz Gabrovice. Odvedli so ga v preizkušnjo, da je osumljen izdajstva rovarjenja. Ves čas se nahaja v preiskovalnem zaporu, kljub temu, da ni znan pravi vzrok in ne bi se proti njemu naperila nobena, ali sploh kaj ukreniti v razčiščenju njegovega ponašanja.

aretacije zaradi prekoračenja meje

Trst, 15. septembra 1934. — Karabinerji iz Smartnega v Brdih so aretirali na podlagi ovdarstva sodeča včeraj zjutraj Jozipa Korena, starega 23 let, stanujočega v Skofji Loki. Vse s svojimi tovarišči se je pred časom podal v Jugoslavijo, da bi se vrnil v Italijo, ker pa ni bil del, se je vrnil v Italijo. Oba s tovarišči Franc Fiskar in Franc Kristanič sta bila tudi aretirana zaradi bega preizkušnje.

komunarno društvo v Barkovljah dobilo komisarja

Trst, septembra 1934. — Znan delavsko konsumno društvo Barkovljah, ki je uspešno delovalo že nekaj let in ima svoje poslovanje v bliskovnem dosegu, je pred kratkim dobilo komisarja. Gostilno omenjenega društva, ki jo je imel v najemu italijanski, pa so oblasti zaplenile, da bodo to gostilno "dopolnili" za njegove potrebe.

poslasta kupuje gorški Mont

Trst, septembra 1934. — V Trstu se leta so bile na Vogelskem pridelane tri kmetije in posesti Beltramu, Zilberu in Petroviču. Vse tri je

prevzel gorški Mont za smešno nizke cene. Tudi ostala posestva na Vogelskem so vsa prezadolžena in jih čaka ista usoda.

Sodnik in tožitelj Slovenci, stranka slovenska

S Krasa, avgusta 1934. — Na Krasu niso zanimive samo svetovne kraške jame in luknje, ne samo teran in "pršut", ampak tudi nekaj drugega. Ta specialiteta so kraška ljudska sodišča, vsaj nekatera. Zato so pa naši ljudje, ki imajo posla z njimi res pravi reveži, zaradi besede in predvsem zaradi denarja. Da vam povemo en primer:

V nekem večjem kraju na Krasu obstoji tako sodišče, v katerem sedi gospod sodnik pravega in čistega slovenskega imena, ki si ga je seveda prekrstil. Zna pač bolje slovenski nego italijanski. Tajnik je tudi Slovenec — dvakrat krščen. Za tolmača fungira istotako Slovenec s prekrščenim priimkom. Oba znata najbolje slovenski jezik. Tožena stranka pa ne zna niti besedice italijanske in mora imeti omenjenega tolmača za italijansko. Stranka torej pove svoje zadeve v slovensčini in tolmač jih prevede na italijansko, kakor zahtevajo paragrafi in oba, sodnik in tajnik, lepo poslušata italijanski prevod in ne marata slišati slovenski izvirnik, čeprav ga bolje razumeta in sta ga že slišala. To seveda jih nič ne ovira pri njihovem delu. Torej Slovenci svojega jezika ne smejo razumeti in proti vsej logiki morajo vzeti tolmača, četudi so že stvar slišali in umeli. Tudi sami Italijani se tej komični zadevi od srca smejejo, češ, da Slovenec Slovincu v italijansko pove kar je prvi Slovenec povedal. V letu Gospodovem tisočdevetstotridesetčetrtlet...

Karabinerji zlorabljajo naša dekleta

Trst, septembra 1934. — Znano je, da so med karabinerji tudi taki tiči, ki so le navadni postopači in ki mislijo, da ta njihova služba obstoji le v pohajanju in lenarjenju. Zato ni čuda, da se marsikdaj pripetijo "neljubi dogodki" zaradi naših deklet. Tako je nekoč karabinerska patrulja vršila službo med Sežano in Orlekom. Bila je ravno nedeljo in dve dekleti sta se vračali z nekega plesa domov. Karabinerja sta ju prosila, naj gresta z njima, toda dekleta sta molčala in pospešili korak. Ko pa sta karabinerja še naprej silila v nje, je eno dekle odgovorilo, naj se nikar ne brigajo zanje. Končno so se pa vendar sprijaznili in šli skupaj. Toda kmalu se je pokazalo, kam pes taco moli. Karabinerja sta ju začela mamiti, a ker nista dosegla z besedo, sta se poslužila sile. Ko sta dosegla, kar sta želela, sta jima zagrozila s smrtjo, če kaj črhajo o tem pri njihovih predstojnikih ali pa, ako bi ti na kakšen drug način zvedeli. To je lep primer zlorabljenja, pri katerem ni prišla od izraza samo spolna razdraženost laških gospodarjev, ampak igra tu vlogo tudi političen moment. Če ne dovoljš tega in tega, čeprav je proti vsem

postavam in zakonom, si pri njih že antifašist in protinacionalni element, kar povzroči predvsem gospodarsko smrt.

Goriška prefektura moti ljubljansko radio-postajo

Gorica, septembra 1934. — O tej zadevi smo že večkrat poročali. Vendar pa so bila mnenja kraju moteče italijanske radiotelegrafske postaje različne. Sumilo se je celo, da vrši to delo vojaška postaja na letališču v Mirnu, čeprav so nekateri menili, da moti goriška radio-oddajna postaja, ki je instalirana na prefekturi. Zadnje vesti pa to mnenju potrjujejo. Poslopije goriške prefektore na Travniku (Piazza Vittoria) ima v pritličju na dvorišču posebne prostore, ki so namenjeni tej postaji. V veliki sobi so nameščeni vsi aparati in motorji radio-postaje. Tukaj je tudi pult z vsemi pripravami za reguliranje in upravljanje vseh mehanizmov. Vse je avtomatično in vsako kretnjo kažejo zelene in rdeče signalne luči, ki opozarjajo radiotelegrafista na napake in delovanje postaje. Aparat je najmodernejšega sistema Telefunken in je stal nekaj stotisoč lir. Naravnano je skoro na isto dolžino vala, kot ga ima ljubljanska radio-postaja. Da lahko moti je tudi dovolj močan. Ima namreč 4—6 kw. Upravlja ga neki Kalabrez. Zraven pulta ima zvočnik, da lahko poslušata ljubljano in pri rokah ima vedno brzogovorni aparat, da moti kadar je treba. Drugače pa če ima čas, čita časopise.

Fašistovska šola v Juljski Krajini

Col pri Repentabru, 10. septembra 1934. — Zdaj imamo po Krasu že samo italijansko učiteljstvo in po večini ženske. Med zadnjimi slovenskimi učitelji, ki so jih spravili v notranjost, je bil naš. Prestavili so ga v Aburuzze, v zanemarjen kraj, kjer ima vrhu vsega križe z nerednimi in umazanimi otroci. Med njimi bo moral preskušati, kaj pomeni italijanska zanesljivost in ljubezen.

Sedanja šola je res nekaj posebnega. Včasih so se otroci učili, danes telovadijo, delajo izlete... Učitelji se spominjajo, da je treba kam na izlet, obljubijo otrokom to in to, da se bodo peljali zastonj po železnici in podobno. Ko pa pridejo v Dol do mušil in da bodo šli peš v Duvljuje ali kam drugam. Tako lažejo otrokom o dobrotah, ki jih nikjer ni. Otroci obrabijo obleko, zapravljajo denar, doma ne delajo, v šoli se ne uče — ni čuda, da so doma nezadovoljni in da trezni kmetje otroke kratkoma sezujejo, da ne bi mogli na izlet. Čevlji so vendar dragi in denar je težko dobiti in če učitelj tega ne sprevidi, morajo nastopiti starši.

Napravili so nam vodovod, a obstal je na Poklonu. Vrhovci in drugi se jezijo, da je prišel samo do župana, kakor da ga naprej od njega ne rabijo.

Grozja je po zgornjem Krasu malo, ker je celo v dežju. Kaže, da bo teran pri nas po 4 lire na debelo, ne na drobno. Na spodnjem Krasu bo pridelek veliko boljši.

Aleksander je četrti umorjeni srbski monarh

Srbski prestol je spojen z mnogimi tragedijami

Aleksander — star je bil 46 let — je že četrti kralj Srbije, ki je umrl nasilno. V Srbiji sta se večkrat menjali dve dinastiji: Karadžordževići in Obrenovići. Vsaka sprememba teh dinastij se je izvršila s krvavo tragedijo.

Kara Džordže ali Črni Jurij, začetnik dinastije, ki je zdaj na krmilu, je bil prvi kralj osvobodene Srbije. Črni Jurij je vodil zmagovito vstajo proti Turkom leta 1804 in leta 1817 je bil umorjen. Njemu je sledilo devet srbskih kraljev, toda le trije so umrli naravne smrti: trije so bili ubiti, eden je bil strmoglavljen z vstajo in enega je odstavlila skupščina.

V spominu je še umor kralja Aleksandra Obrenovića in gove žene Drage leta 1903. Ubiili so ju vojaški zarotniki in tedaj je prišel na prestol Peter Karadžordžević, oče Aleksandra, ki je prej živel v Sviči. Aleksander je bil rojen v Črni Gori in ko je njegov oče zasedel prestol, je prišel v Srbijo.

Aleksander je bil drugi sin Petra. Prvi sin Džordže je še danes interniran neke v Srbiji kot silno temperamenten in nevaren človek.

Časi se izpreminjajo

— Zakaj si ne poličeš kakšne službe? je vprašal oče sina. Ko m bil jaz v tvojih letih, sem delal v špeceriji za osemdeset kron na mesec. Čez pet let je bila špecerija moja!

— Že mogoče, oče, je odgovoril sin, ampak današnji časi so prinesli različne izpremembe: Kontrolne blagajne!

Strojna žetev in mlatev v državi Washington, kjer letos ni bilo suše.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Kje je pa "Epic" v tej platformi? Zaman ga iščeš! Same generalizirane točke. Namesto točke v "Epiku" glede nakupa ali najema počivajočih tovarn za uposlitev brezposelnih delavcev je v platformi točka, da bo država najela "take tovarne, ki počivajo in ne prinašajo nobenega dobička." Sinclair je v "Epiku" obljubil davek na dedščino do 50% na vsote \$50,000 in več, toda v platformi ni nobenih števil in rečeno je le, da "dedščinski davek bo zmeren in pravičen." Nadalje je "Epic" obljubil odpravo davka na farme in posestva izpod \$5000 vrednosti, ta vsota je pa znižana na \$1000. Stopnjevalni davek na velika posestva nad \$5000 vrednosti, ki ga je obljubil Sinclair, so demokrati plankači platforme popolnoma opustili.

Silnih kompromisov je še cela vrsta. Danes je jasno, da Sinclair ni pridobil demokratov za svoj "epični" program, temveč so demokrati pridobili Sinclairja za svojo platformo, v katero so vtaknili nekaj njegovih točk, tako omiljenih in spreminjenih, da so brez praktične vrednosti.

Naši bratje v Californiji nimajo več opraviti s Sinclairjem, imajo pa opravka z demokratsko stranko — samo z demokratsko stranko, ki je po svoji odprti izjavi kapitalistična stranka in nič drugega. S tem smo povedali vse.

MALOKRVNOST NAVZLIC OBILNEMU SONCU

Razni potovalci so že opozorili na čudno dejstvo, da bolehalo evropski otroci v tropskem pasu kaj radi za malokrvnostjo. Menili so, da je tega pojava v deželah, kjer je sonca na pretek, krivo megleno ozračje ali pa močvirna mrzlca. Toda v francoski Indokini, v okolici Saigona, je zelo malo mrzlice, sonca je silno dosti, navzlic temu pa so beli otroci tako slabokrvni, kakor da živijo po kletih.

Sedaj so poskusili indokineški zdravniki novo razlago, ki je dala tudi praktično uporabne uspehe. Malokrvnost je namreč krivo samo pomanjkanje antirahitičnega vitamina D. Ta vitamin nastaja pod vplivom sončnih ultravioletnih žarkov iz ergosterina, ki ga najdemo v človeški krvi in koži. V tropskem pasu zadržuje preobila vodna para v zraku ultravioletne žarke. Zato koga v Indokini n. pr. manj ogori nego v Dalmaciji, najvidnejša posledica tega pa je pomanjkanje vitaminov v sadežih teh dežel. Indokineški zdravniki dajejo zato malim otrokom sok iz kalifornijskih oranž, ne iz domačih, ker vsebujejo one neprimerno več vitamina. Da nadomestijo pomanjkljive količine ultravioletnih žarkov, prakticirajo tudi obsevanje s kremenčevjo žarnico kakor v severnih evropskih deželah.

Protidelavski sodnik se je "spreobrnil"

Dejal je, da ne bo izdajal injunkcij v delavskih sporih, dokler nista obe stranki zaslišani

Jersey City, N. Y. — Sodnik Charles M. Egan, ki je pred nekaj tedni na zahtevo delodajalcev izdal notorčno injunkcijo proti članom čevljarke unije, ki so zastavkali pri Restful Slipper Co., je te dni podal izjavo, ki je ustvarila senzacijo. Ko se je vrnila ponovna razprava glede omenjene injunkcije, je Egan dejal, da je revidiral svoje prejšnje stališče in da so njegovi nazori o delavskih stankah danes povsem drugačni.

"Nikdar več ne bom podal injunkcije v delavskem sporu," je rekel Egan, "dokler ne bosta zaslišani obe stranki. Vrata tega sodišča bodo vedno odprta, kadar se bo reševalo legalne spore, ki se nanašajo na odnose med delavci in delodajalci. Delavske organizacije so lahko prepričane, da bodo imele na tem sodišču enake pravice ko delodajalci."

Sodnikova izjava pomeni, da bo v bodoče postopal v smislu LaGuardia-Norrisovega antiinjunkcijskega zakona, katerega po lastni izpovedi ni proučil, ko je prišel izdajati drastične injunkcije proti stavkarjem. Injunktija, ki jo je izdal v prilog Restful Slipper Co., je celo naglašala, da se smatra govorice, da je v teku stavka, za zločin.

Eno prejšnjih injunkcij, ki jo je Egan izdal proti stavkarjem, je razveljavil federalni sodnik Avis v Newarku. Avis je takrat opozoril Egana, da je injunktija kršitev LaGuardia-Norrisovega zakona.

Egan je tudi izjavil, da se je "spreobrnil" potem, ko je prečital Avisovo izjavo in proučil druge slučaje delavskih sporov, ki so prišli pred sodišča.

ZEMELJSKA SKORJA SE GIBLJE

Moderna znanost ne dvomi več, da spada trditve o togi in ustaljeni zemeljski skorji med bajke. Tudi ta skorja se, kakor vse na svetu, neprestano giblje. Dočim se deli Srednje Nemčije in Skandinavije dvigajo, se obrežni deli severne Francije, in Holandske pogrezajo. Ob Ruhru so izmerili premike zemeljske skorje, ki znašajo v desetletju do 7 cm. Najbolj očitno pa je to gibanje v Californiji, kjer znaša v enem letu 5 do 40 cm!

Zakonski dvogovor

"Kakšen osel sem bil, ko sem te vzal!" zavpije srdito mož. "Misliš, da tega nisem vedel?" ga zavrne žena. "In jaz nesrečnica sem upala, da te bom popravila!"

Črkaška razstava: John Boles, filmski in radijski zvezdnik, med kraljicami lepote v "Italijanski vasi."

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Pod oknom se je razleglo rjovenje s podvo-
jeno silo.

— Bedaki! je siknil gospod Hennebeau sko-
zi zobe.

Slišal je, kako ga psujejo zaradi njegove
mastne plače, kako ga zmerjajo s postopacem
in treburharjem, umazanim prascem, ki trpa
vase same dobre reči, delavci pa ginevajo od
lakote. Ženske so opazile kuhinjo, in kakor
toča so se usule kletvice na pečenega fazana,
na razne obare, ki so s svojim masnim vo-
njem dražile prazne želodce. O, te meščanske
mrhe, jih bomo že napihali s šampanjcem in
gomoljkami, da jim bo vampe razneslo.

— Bedaki! je ponovil gospod Hennebeau, ali
sem jaz srečen?

Togota ga je popadla zaradi teh ljudi, ki ga
niso hoteli razumeti. Rade volje bi jim poklo-
nil svoje visoke dohodke, če bi imel kakor oni
tako debelo kožo in bi se paril meni nič tebi
nič brez kesanja. Čemu bi jih ne mogel posa-
diti za svojo mizo in jih napitati s fazanom, on
pa bi šel prešušovat za mejo, prekopicavat
dekleta in se posmehovat tistim, ki so jih bili
prekopienili pred njim? Vse bi bil dal, svojo
vzgojo, svoje blagostanje, svoje razkošje, svo-
jo ravnateljsko oblast, če bi mogel biti samo
en dan zadnji med temi reveži, ki so mu pod-
ložni, če bi bil sam gospodar svojega telesa,
taksen neotesanec, da bi pretepal svojo ženo,
zraven se pa hodil zabavat k sosedam. In že-
lel si je, da bi poginjal od lakote, da bi mu bil
trebuh prazen, da bi se mu želodec vil v krčih
in bi mu možgane stresala omotica: morda bi
ga to rešilo večne bolečine. Oh, živeti kakor
divjak, ničesar svojega imeti, valjati se v žitu
z najgršo, najbolj umazano vlačico in biti lah-
ko s tem zadovoljen!

— Kruha! Kruha! Kruha!

Zdaj se je ujezil in besno zakričal v trušč:

— Kruha! Ali je to dovolj, Bedaki!

On je, a prav tako drope od trpljenja. Nje-
gov razrvani zakon, vse njegovo razbolelo živ-
ljenje mu je stiskalo prsi in ga davilo na smrt.
Ni vsa sreča v tem, da imaš kruh. Kdo je tak
idiot, da misli, da je vsa sreča tega sveta v
bogastvu? Ti brezglavi revolucionarji bodo
morda res razrušili družbo in ustvarili novo, a
če bodo vsakomur odrezali kos kruha, ne bo
človeštvo niti za eno veselje bogatejše in niti
ene bolečine mu ne bodo odvzeli. Celo povečali
bi nesrečo na zemlji, da bi nekega dne še psi
tulili iz obupa, ko bi jim odvzeli mirno zado-
voljstvo instinktov in jih dvignili k neutешnim
mukam strasti. Ne, najbolje je, ne biti, ali pa,
če že moraš biti, biti drevo, biti kamen ali pa
še manj, pečeno zrno, ki ne more krvaveti pod
peto tistih, ki ga pohodijo.

In v tej brezupni bolečini so privrele gospo-
du Hennebeauju solze v oči in mu drčale v ble-
stečih kapljah po licih. Mrak je legal na čes-
to, ko je jelo udarjati kamenje ob pročelje
vile. Nič več se ni togotil na te siromake, am-
pak jezen je bil, da ga je rana žgala na srcu,
pa je neprestano jecel v solzah:

— Bedaki! Bedaki!

Ali krik želodec je preglušil vse, rjovenje
se je razraslo v vihar, ki je vse pometal.

— Kruha! Kruha! Kruha!

VI

Stefan, ki so ga Katarinine klofute iztrez-
nile, je ostal na čelu tovarišem. A medtem ko
jih je s hripavim glasom zagnal na Montsou,
je zasilil v sebi drugačen glas, glas pameti,
ki se je čutil in vpraševal, čemu vse to. Nič
ni namerjal tega, kako se je moglo pripetiti,
da je potem, ko je odšel v Jean-Bart z name-
nom, da bi ravnal hladno in preprečil nesrečo.
Kako se je moglo torej primeriti, da je vihral

od nasilja do nasilja in zdaj končaval dan z
obleganjem ravnateljeve vile?

Saj je bil vprav on tisti, ki je zakričal: stoj!
Najprvo je hotel vsaj zaščititi rudniška skladi-
šča, ker so govorili, da jih gredo čisto oplenit.
In zdaj, ko je jelo že kamenje udarjati ob pro-
čelje vile, se je izmišljal, pa se ni mogel izmi-
sliti, na kateri upravičen plen naj navede tru-
mo, da bi preprečil še hujše nesreče. Ko je stal
tako sam, brez moči sredi ceste, ga je poklical
nekdo, ki je stal na pragu Tisonove krčme.
Krčmarica je brž hitela zapirati oknice in
pustila odprta le vrata.

— Da, jaz sem... Poslušaj vendar!

Bil je Rasseueur, kakih trideset mož in žena,
skoro vsi iz kolonije Dve sto štirideset, ki so
zjutraj ostali doma, zvečer pa prišli po novice,
navalili v to krčmo, ko so se bližali stavkarji.
Za eno izmed miz je sedel Caharija s svojo ženo
Filomeno. Dalje sta bila Pierron in Pierron-
ka, kazala sta hrbta in skrivala obraza. Toda
nihče ni bil, samo na varnem so hoteli biti.

Stefan je spoznal Rasseueurja in se umak-
nil, oni pa je pristavil:

— Ti je nerodno, da sva se srečala, jel...
Saj sem te opozoril, da ti bo še sitno. Zdaj le
kar zahtevajte kruha, a dali vam bodo svinca!

Tedaj se je Stefan približal in odgovoril:

— Sitno mi je zaradi figarjev, ki stoje s
prekrižanimi rokami in nas gledajo, kako no-
simo svojo kožo naprodaj.

— Ti torej misliš, da je treba onstran ple-
niti? je vprašal Rasseueur.

— Jaz menim, da je treba do konca vztrajati
s prijatelji, ki so pripravljeni skupaj poginiti.

Obupan se je Stefan vrnil med množico, pri-
pravljen, da umrje. Na cesti so trije otroci
lučali kamenje, on pa jih jo pošteno brcnil z
nogo, kričec, naj nehajo, da bi ustavil tova-
riše, ker je brezmiselno pobijati šipe.

Bebert in Lidija, ki sta se bila pravkar pri-
družila Jeanlinu, sta se brž naučila pri njem
uporabljati pračo. Vsakdo izmed njih je za-
točil kamen za stavo, kdo bo napravil večjo
škodo. Lidija je po nerodnosti prebila neki
ženski v vrvežu glavo; oba fantiča sta skoro
popokala od smeha. Za njima sta sedela na
klopi Bonnemort in Mouque ter jih gledala.
Bonnemort so otekle noge komaj nosile, tako
da se je z veliko muko privlekel do sem; nihče
ni vedel, kakšna radovednost ga je gnala, ker
je bil njegov obraz prsten kakor tiste dni, ko
ni nihče iztisnil iz njega niti besede.

Sicer pa ni živ krst več ubogal Stefana.
Kljub njegovi prepovedi je kamenje deževalo
še dalje, on pa se je čutil, bal se je teh zverin,
ki jim je snel nagobne in ki jih je bilo tako
težko razgibati, zdaj pa so tako strahovite, div-
je in trdovratne v togoti. To je bila stara
flamska kri, težka in mirna, ki je potrebovala
mesece in mesece, da se je ogrela, potem pa se
je izprevrgla v grozna divjaštva, ne da bi kaj
slišala in videla, dokler se zver ni nalokala ter
upijala od okrutnosti. Na jugu, kjer je bil
on doma, je množica prej vzplamtela, a je
manj naredila. Moral se je spoprijeti z Leva-
que-om, da mu je iztrgal sekiro, in sam ni ve-
del, kako bi zadržal oba Maheujske, ki sta z
obema rokama metala kamenje. Zlasti žensk
ga je bilo strah; Levaque-ovka, Mouquetka in
druge, kakor da jih je obsedla morilna bes-
nost, so kazale zobe in nohte, lajale kakor psi-
ce, razdražene po Ožganki, ki jih je presegala
z mršavim telesom.

A hipoma se je vse ustavilo, samo minuta
iznenadenja je izzvala malce miru, ki ga prej
vsa Stefanova zaklinjanja niso mogla doseči.
Nič drugega ni bilo, nego da so se Gregoirejevi
odločili, posloviti se od notarjevih, in da so
šli čez cesto k ravnatelju. (Dalje prihodnjič.)

STARČEK IZ KRANJA

Pred kratkim sem bil v Beo-
gradu. Sedel sem v uglednem
beograjskem restoranu v dru-
bi prijateljev, akademski izo-
braženih ljudi. Govorili smo o
Sloveniji in Slovencih. Pritože-
vali so se mi. Lepa je ta vaša
zemlja, so rekli, toda njeni ljud-
je nam ne ugajajo. Čudni ste
vi Slovenci, silni sebičnosti in
računariji. Samo na sebe mi-
slite. Tu pri nas v Beogradu
vas je vse polno. Da bi pa kdo
od nas prišel k vam — o tem
ni niti govora. In povedali so
mi tale primer:

Neki mlad zdravnik je hotel
v Rogaški Slatini začeti ordina-
cijo in se je obrnil na zdravni-
ško zbornico v Ljubljani. Ze-
čez dva ali tri dni je dobil od-
govor. Zdravniška zbornica v
Ljubljani mu je pisala, da nje-
govi prošnji žal ne more ustre-
či, češ da je v Sloveniji ne samo
dovolj nego celo preveč zdrav-
nikov.

— Vidite, so mi rekli moji
beograjski prijatelji, takšni ste
vsi po vrsti. Pri nas vas kar
mrzoli, kamor koli pridete, so
vam povsod vrata odprta, po-
svod vas lepo sprejememo. In
za zahvalo? A človek ne bi še
nič dejal, če bi bila pri vas kri-
za kakor drugod v kraljevini;

vaši ljudje imajo denar, pri vas
je red...

— Vse res, sem mu skočil v
besedo. Red, ki smo ga mi sa-
mi napravili; boljše denarne
razmere, ker smo varčni in zla-
gamo dinar k dinarju, ker ni-
samo vajeni luksusa, ne velikih
socialnih razlik. Mi živimo in
dajemo drugim, da žive. Pri nas
ne drve razkošni avtomobili mi-
mo bosonogih ljudi. Oprostite,
sem rekel, saj vam ne zamerim,
toda najbrže ne veste, da mora
v Sloveniji vsakdo orati ledino,
preden si ustvari skromen ob-
stanek v življenju. Pri nas je
malone vsak človek obsojen na
pionirsko delo. Razen tega ne
smete izgubiti izpred oči oko-
ličino, da je Slovenija zelo
majhna in gosto naseljena deže-
la in da vzle vsem svojim pri-
rodnim lepotam in tujskemu
prometu ne more sama prehrani-
titi vse svoje ljudi: Zato in
samo zato je toliko Slovencev v
Ameriki, na Francoskem, Nem-
škem, Belgiskem, Holandskem,
zato jih je tudi toliko v Zagre-
bu, Beogradu in drugod v naši
širni domovini. Zato in samo
zato morajo Slovenci zapuščati
svoje lepo zemljo, ker ne mo-
rejo gristi kamen ne premog.
Vidite, prijatelji, samo zato
nam je tako težko, če pride kdo
k nam.

Pa mi niso prav verjeli. Še
zmeraj je ostalo v njih neza-
upanje, nerazumevanje ljudi in
razmer. Tako je bilo in tako
bo, dokler bomo na žalost še
zmeraj premalo poznali drug
drugega.

Ondam sem se slučajno spom-
nil svoje družbe in beograjskega
restorana. Sedel sem in užival
gorski zrak v Plancici. Tedaj se
je po beli cesti približal s trud-
nim korakom starček z velikim
nahrbtnikom.

— Par copat, gospod? je re-
kel in mi pokazal dobro in so-
lidno izdelane brezpetnike iz
blaga z usnjenimi podplati. Co-
pate hvala Bogu premore, ne-
kaj časa mi bodo še služile in
novih zato ne potrebujem. Vzle-
temu sem ga vprašal za ceno.

— Samo 22 dinarjev, gospod,
je trudno odgovoril. Dobro do-
mače delo so in ne bo vam žal,
če jih vzamete par. Saj skoraj
nič ne zaslužim pri njih.

Dva in dvajset dinarjev bog-
me res ni velik denar. Če bi bil
doma, bi jih bil vzel. Tako pa
sem si bil že vse izdatke na di-
nar natanko preračunal in bi
mi teh dva in dvajset dinarjev
krivo hodilo v proračunu. Žal mi
je bilo starčka, a pomagati
mu nisem mogel.

— Pa kaj zaslužite pri njih,
če jih tako poceni prodajate?

100 OTHER CASH PRIZES
100 PRIZES \$1000.00

HOW MANY FACES CAN YOU FIND IN THE PICTURE BELOW?

IŠČEMO BISTROUMNE LJUDI

Da, mi iščemo bistroumne ljudi, vsepovod, ki bi nam
pomagali oglašati in razpečevati naše izdelke. Mi bomo
razdelili več tisoč dolarjev v nagradah ljudem vsepo-
vodom. Nagrad bodo deležni tisti, ki bodo zmagoviti v tej
tekmi, kako vam povemo kadar ališimo od vas. Koliko
lic lahko najdete na spodnji sliki?

Izpolnite kupon in mi vam naznanimo podrobnosti te
tekme. Razdeli bomo \$5.000.00 za hitro oglašanje naše-
ga podjetja. Vi ste lahko med srečnimi in dobite novi
Buick Sedan avtomobil in še \$1.250.00 v gotovini za
točnost ali pa ako zadnete prvi dobiček \$2.250.00 v go-
tovini, ako tako želite. Javite se hitro.

POŠLJITE NAM SPODNJI KUPON IN MI VAM SPOROČIMO PODROBNOSTI

Win \$2,250.00

ali Buick Sedan in \$1,250.00 v gotovini

Gotovo bi se veselili te nagrade. Pomislite, kaj vse
bi lahko storili s tem denarjem. Bi se vam prav pri-
loži v vaš dom, kajne? Spolnite spodnji kupon in
mi vam sporočimo kako lahko dobite \$2,250.00.

Mi želimo, da nas ljudje povod poznajo in postanejo
deležni teh nagrad. Poleg prvega glavnega dobička v

snemku \$2,250.00 je še drugih 100 nagrad v gotovini.
Drugi glavni dobiček je \$750.00 v denarju, tretji \$350.00,
in še več drugih. V slučaju enake rešitve je vsak upra-
vičen do leta nagrade. Tisoče dolarjev več v poselnih
točnost ali pa ako zadnete prvi dobiček \$2,250.00 v go-
tovini. Tu je lepa prilika. Pisite še danes.

Ne pošiljajte donarja—pošljite kupon

Oglejte si to zanimivo sliko in pošljite obraz skrite
v drevesu, oblakih, itd. Nekateri obrzi gledajo narav-
nost v vas, nekateri so obrzani navodni—drugi sope-
drugače. Ni tako lahko kot bi kdo mislil, toda ne od-
nehajte. Iščite pa boste našli. Zasnauvajte jih in
jih hitro pošljite s kuponom, in jas vam povedal kako
lahko dobite prvo nagrado Buick Sedan in \$1,250.00 v
gotovini za točnost.

Veliko ljudi je že prejelo nagrade v gotovini. Nekateri
so prejeli več tisoč dolarjev. Imena na zahtevo. Pisite
še danes, ne odlašajte. Jas sem pripravljen izplašati
ako boste določeni za nagrado.

POŠLJITE VAŠ ODGOVOR HITRO

Denar, za izplačilo nagrad je vložen na veliki banki
v Des Moines. Trije odlični podjetniki iz Des Moines
bodo pazili, da bodo nagrade
pošteno izplačane. Bodite tudi
vi deležni teh nagrad v snemku
\$5,000.00. Nad 100 nagrad. Pod-
vizajte se! Samo zasnauvajte
obraz, katere najdete in nam
s kuponom takoj pošljite. Ne
odlašajte!—Pisite takoj!

PARAMOUNT PRODUCTS, Inc.

Dept. 1064

Des Moines, Iowa

DEPT. 1064 I found..... faces.

Name

Address

City..... State.....

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice,
knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hr-
slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLA
S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA
V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnici. Prosveda stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto. Ker pa člani še plačajo pri anesmentu \$1.20 za tednik, se je šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado	Za Cicevo in Chicago
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tedni moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilajte k moji naročnini od sledečih članov družine:

2)..... Čl. družina št.....

3)..... Čl. družina št.....

4)..... Čl. družina št.....

5)..... Čl. družina št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

AGITIRAJTE ZA "PROSVETO"